

Michael Bach Henriksens prædiken 11. søndag efter trinitatis

Taler

Michael Bach Henriksen
Teolog og litterat

Dato

31. august 2025

Sted

Lystrup Kirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Lukasevangeliet kapitel 18, vers 9-14

1 Afsnit 1:

Her i Lystrup Kirke var Jan Lindhardt i en årrække præst. Nogle af jer i menigheden kan garanteret huske ham, og vi andre kan se hans portræt i mødelokalet lige derinde, sammen med kirkens øvrige præster før og nu.

Lindhardt blev senere biskop i Roskilde og berømt for både at prædike på Roskilde Festival og foreslå alle danskere at spise fisk til pinse. Vi danskere husker nemlig bedst med maven, mente han. Julen har gåsen og påsken har lammet. Med Lindhardt fik pinsen fisken.

Lindhardt, der var far til seks og som døde i 2014, havde stor sans for folkelighed. Han anbefalede præster at læse Ekstra Bladet i stedet for Kristeligt Dagblad for at forstå folkedybet og dermed menigheden bedre.

15

Han gik også imod tidens tale om, at alle skal være enestående eller unikke. ”Hellere en god kopi end en dårlig original”, sagde han. I skoledebatten vendte han sig imod sloganet ”Ansvar for egen læring”. Han kaldte det ”Ansvar for egen dumhed” og mente, at undervisning handler om at få fyldt på, ligesom på en tankstation. En lærer er en tankpasser. Ordet elev kommer i øvrigt af ”elevare”. Den unge skal løftes op af læreren, op på hans eller hendes niveau. Hvis eleven skal skabe alt muligt selv, ender det med skaberi, mente Lindhardt.

Han fik selv mange elever og åbnede evangeliet for danskerne gennem sin tørre humor og selvironiske kommentarer. Om kristendommen sagde han for eksempel: ”Gud har man i ryggen, ikke på nakken.” Det er jo sandt. Gud er ikke

25

en moralsk linjevogter. Gud støtter os og sætter os fri til at leve det liv, vi har fået givet.

- 30 Bag vittighederne gemte sig altid et anliggende. Kristendom er ikke for sjov, men man kan godt tale let om det tunge. Lindhardt skrev blandt andet en katekismus, altså en bog, der udlægger kristendommens lære. En ABC i kristendom. Den er fantastisk. Heri minder han om, at ordet synd er beslægtet med ordet sund. Altså en vandmasse eller et bælt, der adskiller to landområder.

35

På samme måde som et sund adskiller synden. Den adskiller mennesket fra Gud. Synd er at være egoistisk og kun tænke på sig selv. Gør man det, glemmer man Gud. Så bliver man selv-optaget og tror, man er ene-stående. Men glemmer, at man faktisk aldrig står selv, men altid holdes oppe af Gud. Gud har man i ryggen og under fødderne. Han er vores grundlag, men det glemmer vi så nemt.

40

Afsnit 2:

- 45 I dagens evangelietekst hører vi meget mere om synd. Jesu lignelse om farisæeren og tolderen, der går op til templet for at bede, handler om den selvoptagethed, der skiller os fra Gud.

- Først hører vi om farisæeren. Han takker Gud for, at han ikke er som alle andre: røvere, uretfærdige og ægteskabsbrydere. Næ nej, han ved sig nemlig retfærdiggjort. Han overholder alle bud. Han faster hele to gange om ugen og giver en stor del af sin indtægt videre til værdigt trængende. Han følger loven og gør intet forkert.

- 55 Tak, Gud, fordi jeg er så god! Og hvis jeg ikke er helt perfekt, er jeg ihvertfald bedre end ham tolderen, siger farisæeren og peger på den arme mand, der står afsides på tempelpladsen og slår sig for brystet. Måske glemmer farisæeren, at når man peger med en finger på andre vender tre fingre jo ind mod én selv, så man skal altid være varsom med at sammenligne sig selv med andre.

60

Hvad hører vi da om tolderen, der bliver udpeget og udskammet? Han er ydmyg. Han tør ikke engang kigge mod himlen af frygt for Gud. Han beder en kort bøn: "Gud, vær mig synder nådig". Tolderen véd, at han er en synder. Han véd, at han er adskilt fra Gud af et sund og at han ikke selv kan bygge bro.

Hele fire gange i den korte lignelse siger farisæeren ”mig” eller ”jeg”. Det hele handler om ham selv, intet om Gud. Lignelsen slutter med Jesu ord, der nærmest er motto-agtige: ”Enhver, der ophøjer sig selv, skal ydmyges, men den, der ydmyger sig selv, skal ophøjes.”

Afsnit 3:

Jeg tror ikke, at Jesus vil have os til at pine os selv, slå os på brystet og offentligt ydmyge os selv ligesom toldereren. Som Jan Lindhardt sagde: ”Gud har man i ryggen, ikke på nakken”. Det er ikke en lidelse af være kristen.

Men vi skal huske, at ingen af de to – farisæeren og toldereren – var kristne. De var jøder, ligesom Jesus var det. Og toldereren var i datiden en slag afskum, for han arbejdede sammen med den romerske besættelsesmagt og kradsede penge ind for fjenden. Og alle vidste, at tolderne beholdt en del af den afskyede skat til sig selv.

Farisæeren derimod var en slags mønsterborger. Han var klog og lærd og retfærdig. Han overholdt den lov, der betød alt for datidens jøder, ja, mere til. I egne øjne, i samfundets øjne, og i jødedommens øjne var han virkelig perfekt. Et godt menneske, modsat toldereren, der solgte ud af samtlige værdier. Set med datidens øjne var farisæeren virkelig i sin fulde ret til at bede, som han gjorde.

Alligevel kommer Jesus og fortæller, at den retfærdige – altså farisæeren - er den, der IKKE går retfærdiggjort hjem. Vildt nok!

Dét, Jesus reelt gør, er at vende op og ned på ALT, som samtiden troede var rigtigt og forkert. Med sine mange lignelser vender han verdensordenen på hovedet. Gud er ligeglad med menneskelig retfærdighed. Hos ham får vi aldrig løn som forskyldt, for kristendommen er ikke en lovreligion.

Om vi så overholder alle samfundsregler og betaler alle vores penge i skat, elsker Gud os ikke en pind mere af denne grund. Hans rige er ikke af denne verden. Mennesket retfærdiggøres aldrig af gerninger, men af tro alene. Gud har vi ikke på nakken, Gud har vi i ryggen.

Afsnit 4:

Men er dette så lignelsens pointe? Kan vi efter endt læsning ånde lettet op og om lidt bede: Tak, kære Gud, fordi vi ikke er som ham farisæeren, som Jesus
 110 fortæller om. Tak Gud, fordi vi er gode kristne, der ikke ligger under for jødernes fjollede lovreligion? Nej! Overhovedet ikke. Og hvorfor ikke?

Fordi dagens evangelietekst er en lignelse. Den er en historie. Den er ikke et regnestykke, der går op, eller en from moralsk beretning om rigtigt og forkert.
 115 Jesu forkynnder i lignelser. Det er historier, som vi skal se vores eget liv i lyset af. Og vi skal læse evangelierne opmærksomt.

Hvad er nemlig de allerførste ord i dagens tekst? Handler de om farisæeren, der takker Gud for, at han ikke er som tolderen? Nej. Teksten begynder et andet
 120 sted. Den begynder med tilhørerne. De første ord hos Lukas lyder: ”Til nogle, der stode på sig selv, fortalte han denne lignelse”.

Dagens evangelium begynder med tilhørerne. Det er dem, historien handler om. Og hvem er tilhørerne? Ja, det er jo os. Det er jo os, der lige før fra alteret hørte
 125 denne lignelse. Det er os, der stoler på os selv, og har så nemt ved at sige, at ham farisæeren er skurken. Det er os, der er skråsikre, når vi tror, at vi ved egen hjælp kan gennemskue det hele.

Så Jesu forkyndelse handler hverken om toldere eller farisæere eller jøder eller
 130 romere. Den handler om dig og mig. Og hver gang vi tror, at vi er lidt bedre end de andre, og gør lidt mere end naboen i klimaets eller sundhedens eller skolebestyrelsens navn, så minder Jesus os kærligt om, at vi ikke skal ophøje os selv. I hans øjne er vi alle lige.

135 Ingen er bedre end andre, og alle er vi skabt af Gud, hvad enten vi er toldere eller farisæere eller kristne i Lystrup i dag. Gud elsker os alle. Dét kan vi fejre søndag på, og det kan vi leve hele den nye uge på, når vi om lidt går hjem - med Gud i ryggen og ikke på nakken. Amen.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype
Digitalt manuskript

145

Tags
11. søndag efter trinitatis, Første tekstrække, Prædiken

URI
<https://www.dansketaler.dk/tale/michael-bach-henriksens-praediken-11-sondag-efter-trinitatis>

150

155

160

165

170

175

180